

**MALİYE EĞİTİMİNİN VERGİ OKURYAZARLIĞI DÜZEYİNE ETKİSİ: ABANT İZZET
BAYSAL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ ¹****Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan TEYYARE * ****ÖZET**

Okuryazarlık düzeyi toplumların kalkınmışlık seviyesinin bir göstergesi olmakla birlikte eğitim ile yükselen bir olgudur. Vergi okuryazarlığı, ekonomik birimlerin gelirinin nasıl vergilendirildiğini, ödemesi gereken verginin nasıl belirlendiğini, nasıl beyanname vermesi gerektiği gibi vergiyi oluşturan unsurlar hakkında bir takım bilgi ve beceriye sahip olunmasını ifade etmektedir. Hiç şüphe yok ki vergi okuryazarlık düzeyi konusunda eğitim temel rol oynamaktadır. Bu amaçla çalışmada Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi maliye bölümünde eğitim gören öğrencilere yönelik bir araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmada analiz bulgularına göre maliye eğitiminin vergi okuryazarlık düzeyinin artmasına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca gruplar arası karşılaştırma yapıldığında, sınıf düzeyi ve akademik başarı düzeyi yükseldikçe okuryazarlık düzeyinin arttığı, cinsiyet ve öğrenim türüne göre ise anlamlı bir farklılık olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okuryazarlık, Vergi Okuryazarlığı, Maliye Eğitimi

JEL Kodları: H20, H21, I21

**THE EFFECT OF PUBLIC FINANCE EDUCATION ON TAX LITERACY LEVEL: THE
CASE OF ABANT IZZET BAYSAL UNIVERSITY****ABSTRACT**

Literacy level is an indicator of the developmental level of a society and is a phenomenon rising with education. Tax literacy refers to having certain knowledge and skill concerning the elements of tax such as how the revenue of economic units is taxed, how the tax to be paid is determined, and how one is supposed to submit a tax statement. Without a doubt, education plays a key role in literacy level. To this end, the study focused on students receiving public finance education at Bolu Abant Izzet Baysal University Faculty of Economics and Administrative Sciences. The study found out that public finance education contributes to the improvement of tax literacy level. Moreover, inter-group comparison

¹ Bu çalışma, 27-28 Haziran 2018 tarihlerinde Bandırma’da düzenlenen ICEESS’18 Uluslararası Uygulamalı Ekonomi ve Sosyal Bilimler Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, erdoganteyyare@gmail.com

revealed that tax literacy level rises as grade and academic success level increase, but gender and type of education do not lead to a significant difference.

Keywords: *Literacy, Tax Literacy, Public Finance Education.*

JEL Codes: *H20, H21, I21*

1. GİRİŞ

Okuryazarlık, dar anlamda yazı sembollerini kullanmak ve yine aynı yazı sembolleriyle oluşturulan anlamı çözmeye ve okuma olarak ifade edilebilirken geniş olarak, yazma faaliyetinin eşliğinde kişinin yaşadığı hayatı ve bu hayat içinde nesne ve olayları algılayışı, anlaması ve sosyal hayatındaki bütün ilişkilere bir anlam yüklemesi ile ilgili bir kavramdır (Aşıcı, 2009: 11). Günümüz dünyasında bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızla artması, bilgiye ulaşımı kolaylaştırır da birtakım bilgileri anlamak ve onlara yönelik tutum ve davranışta bulunmak uzmanlık ve/veya eğitim gerektirebilir. Ekonomik hayatta meydana gelen değişimleri anlamak ve buna bağlı olarak etkin bir tutum ve davranış göstermek, belirli düzeyde bilgi birikimi ve eğitim ile olabilmektedir.

Ekonomi disiplini altında genel olarak okuryazarlık kavramı finansal, ekonomik ve mali okuryazarlık olarak 3 farklı şekilde ele alınabilmektedir. Finansal okuryazarlık kavramı daha çok finansal bilgi, ürün ve uygulamalarında temel düzeyde bilgi sahibi olmak ve bu konularda finansal kararlar alabilmeyi ifade etmekte kullanılmaktadır. Ekonomik okuryazarlık kavramı kişilerin temel ekonomik kavramların ne olduğunu bilme, karşı karşıya olduğu ekonomik durum ve problemleri anlama, yorumlama ve çözümü için gerekli olan fiili davranışlarda bulunabilme yeteneğidir. Mali okuryazarlık ise ekonomik okuryazarlığın daha çok kamu maliyesi kısmı ile ilgilenen ve kişilerin vergi, bütçe, harcama, borçlanma vb. konularda temel düzeyde bilgi sahibi olma ve bu çerçevede meydana gelen değişimlerin sonuçlarını öngörebilme ve buna karşılık kararlar alabilmelerini ifade etmektedir. Mali okuryazarlık denildiğinde ilk akla gelen vergi okuryazarlığıdır. Bir bireyin ya da mükellefin gelirinin nasıl vergilendirildiğini, ödemesi gereken verginin nasıl belirlendiğini, nasıl beyanname vermesi gerektiği vs. gibi vergiyi oluşturan unsurlar hakkında bir takım bilgi ve beceriye sahip olması vergi okuryazarlığının çerçevesini oluşturmaktadır. Kamu kesiminin en önemli gelir kaynağı olan vergiler konusunda mükelleflerin ve ileride mükellef olabilecek bireylerin eğitilmesi büyük önem taşımaktadır.

Çalışma da vergi kavramı, mevzuatı ve uygulamalarına yönelik eğitimin yoğun bir biçimde uygulandığı maliye programının vergi okuryazarlık düzeyi üzerine etkileri araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışmada ilk olarak vergi okuryazarlığı kavramı ele alınmaktadır. İkinci olarak vergi okuryazarlığına yönelik literatür verilmektedir. Son olarak da hali hazırda maliye programı eğitimi alan üniversite öğrencilerine yönelik olarak yapılan ampirik araştırma hakkında temel bilgiler ve analiz bulgularına yer verilmektedir.

2. VERGİ OKURYAZARLIĞI

Okuryazarlık kavramı, Türk Dil Kurumu tarafından okumayı yazmayı bilen öğrenim görmüş kimse olarak tanımlanırken, daha geniş kapsamlı olarak bireyin, kendisinin ve içinde yaşadığı toplumun gelişmesine katkıda bulunabilecek derecede okuma-yazma ve hesap yapma becerilerine sahip, grup ve topluluk içindeki görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmesi için gerekli bilgi ve beceriye sahip olmasını ifade etmektedir (TDK, 2018; Güneş, 1994: 499). Okuryazarlık kavramı ekonomi okuryazarlığı, finansal okuryazarlık, internet okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, sağlık okuryazarlığı, matematik okuryazarlığı... vb. gibi birçok farklı alanda kullanılabilir. Okuryazarlık düzeyi başta eğitim olmak üzere, çevre, aile ve sosyal alanlar ve imkânlar çerçevesinde şekillenebilmektedir. Çalışmada vergi okuryazarlığı kavramı ele alınmıştır.

Vergi en genel tanımıyla ‘Devletin, kamu harcamalarını karşılamak amacıyla toplumu meydana getiren kişi ve kurumlardan, ödeme güçlerine göre, karşılıksız ve zorla aldığı ekonomik bir değerdir’. Tanımdan anlaşılacağı üzere kamu hizmetlerinin sunumunda en temel gelir faktörü olan vergiler ve vergilerin toplanabilmesi büyük önem arz etmektedir. Sürdürülebilir bir kalkınma ve büyüme için devletin vergi gelirlerini artırabilmesi büyük önem taşımaktadır. Bireylerin ve toplumun vergiye karşı göstermiş olduğu tutum ve davranışlar, toplumun vermiş oldukları verginin farkında olup olmadıkları ve verginin onlar için ne anlam ifade ettiği ile alakalıdır. Diğer bir ifade ile toplumun vergi okuryazarlığı ve vergisel farkındalığı, vergiye uyumu etkileyen temel konulardandır (Yardımcıoğlu, Akpınar ve Günay, 2014: 95).

Vergi okuryazarlığı genel olarak mükellefin gelirin nasıl vergilendirildiğini, ödemesi gereken verginin nasıl belirlendiğini, nasıl beyanname vermesi gerektiği gibi vergiyi oluşturan unsurlar hakkında bir takım bilgi ve beceriye sahip olması olarak ifade edilebilmektedir. Bu tanımı biraz daha açtığımızda mükelleflerin verginin ne olduğu, ne için alındığı, neler üzerinden vergi alındığı, vergilerin türleri, vergi oranları, vergi sisteminin işleyişi, vergiye yönelik kavramların ne ifade ettiği olarak tanımlayabiliriz. Ayrıca vergilerin ne zaman ve nereye ödeneceği, vergi beyannamesinin nasıl doldurulması gerektiği, vergide olabilecek indirim, istisna ve muafiyetlerin neler olduğunu, vergi ödenmediğinde karşılaşılabilecek ceza vb. yaptırımları, vergiyi zamanında, tam ve düzenli ödemenin avantajlarını, vergi konusunda herhangi bir sorunla karşılaşıldığında yapılması gerekenler (mükellef haklarını) konusunda bilgi ve beceri düzeyleri vergi okuryazarlığının çerçevesini oluşturmaktadır.

Literatürde vergi okuryazarlığı genel olarak: Bardai (1992) tarafından, vergi formunu (beyannamesini) doldurma ve vergi yükümlülüklerini serbest bir şekilde hesaplama yeteneği diye tanımlanırken, Bhushan ve Medury (2013), bireyin vergilendirmeye ilgili sorunları etkin bir şekilde yönetebilmesi için sahip olması gereken bilgi düzeyi olarak tanımlanmaktadır. Kamaluddin ve Nero (2005)’ya göre ise vergi katılımcılarının vergiye tabi gelirlerini, vergiden kesilebilen ya da indirilebilen tutarlarını hesaplayabilme ve istenilen verginin nelerden oluştuğunu bilmesi şeklinde tanımlanmaktadır.

Fallan (1999), vergiye yönelik bilgi düzeyi diğer bir ifade ile vergi okuryazarlığı, vergi kuralları ve vergi politikaları hakkındaki bilgilerin, finansal becerilerle ve vergi mükellefleri açısından, ortaya çıkabilecek ekonomik sonuçları da dikkate alınarak hesaplanması olarak tanımlamaktadır. Madi vd., (2010) ise bireyin vergi okuryazarı olup olmadığının göstergesi, vergi raporlarını bağımsız olarak okuyup anlayabilmesi ve çeşitli vergi hesaplamalarını bağımsız olarak yapabilmesi ve karşı karşıya kalabileceği vergi risklerinin farkında olması ile ilgilidir.

Kısaca bireylerin hangi ekonomik faaliyetler sonucu vergiye tabi olacağı ve ne kadar vergi ödeyeceği, verginin hangi amaçla toplandığı ve nerelerde kullanıldığı, bunların ekonomi üzerindeki etkilerini genel olarak bilme, yorumlama ve buna yönelik tutum ve davranış geliştirme vergi okuryazarlığı olarak tanımlanabilir. İktisadi ve mali konularda okuryazarlığın artırılması içinde yaşadığımız dünyayı anlamamızı kolaylaştırmakta, bireyleri daha akılcı ve katılımcı olmaya yöneltmekte ve iktisadi ve mali politikalarının sınırlarını ve potansiyelini anlamamızı sağlamaktadır (Gerek ve Kurt, 2011: 61). Bireylerin vergi okuryazarlık düzeyinin artması vergi bilinci, vergi ahlakı ve bunları bağlı olarak da vergi kültürünün oluşmasından büyük önem arz etmektedir. Ayrıca bireylerin vergi ve vergiye yönelik konularda yeterli düzeyde bilgi sahibi olması, demokratik toplumlarda karar verme süreçlerinde aktif bir rol alabilmesi ve pozitif katkılar sunabilmesi adına büyük önem taşımaktadır.

3. LİTERATÜR

Vergi okuryazarlığı konusunda literatürde yapılan çalışmalar kronolojik bir biçimde tablo ile gösterilmektedir. Bu çerçevede yapılan çalışmaların örnekleme, yöntem ve bulgularına kısaca yer verilmiştir. Tablo 1’de vergi okuryazarlık literatürü genel olarak verilmiştir.

Tablo 1. Vergi Okuryazarlık Literatürü

Yazar/Tarih, Örneklem	Bulgu
Krishnasamy ve Subramanian, (2017) Hindistan, Vergi Mükellefleri	Hindistan’da vergi sisteminin karmaşık ve şeffaf olmaması, vergi okuryazarlığının düşük olmasına yol açmaktadır. Bu durum mükelleflerin vergiye uyum göstermemelerinin temel nedeni olarak ifade edilmektedir. Hangi eğitimi alırlarsa alsınlar tüm mükelleflerin vergi konusunda daha fazla eğitime tabi tutulmalarının gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.
Acharya B ve Siddiq (2017), Hindistan, Karnataka	Karnataka’da ücretli çalışanların sosyo-ekonomik ve demografik açıdan vergi okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesi amaçlandığı çalışma sonuçlarına göre araştırmaya katılanların tümü arasında okur-yazarlık düzeyinin % 88,18 olarak ölçülmüştür. Bu rakam makul bir değer olduğu ve %100’e ulaşması için yetkililerin

	<p>gayret göstermesi gerektiği tavsiye edilmiştir. Ayrıca vergi okuryazarlığı düzeyinin, çeşitli demografik ve sosyoekonomik faktörlere dayanarak, ankete katılanlar arasında çok fazla değişmediği ifade edilmiştir.</p>
<p>Chardon, Zwaan, Palm ve Liu (2016), Avustralya</p>	<p>Çalışmada, Avustralya'da hükümet tarafından başlatılan Ulusal Finansal Okuryazarlık Stratejisi kapsamında verilen disiplinler arası vergi eğitiminin, üniversite öğrencilerinin vergi okuryazarlığına etkileri araştırılmıştır. Sonuç olarak vergi öğretimi dersleri ve disiplinler arası fırsatlar, sadece Ulusal Finansal Okuryazarlık Stratejisini iletirmekle kalmayıp, daha iyi vergi danışmanları ve daha fazla vergi okuyazarı tüketicileri oluşturabileceği ve vergi politikasına katkı sağlayabilecek daha bilinçli bireylerin yetişmesine katkıda bulunabileceği ifade edilmiştir.</p>
<p>Cvrlje, (2015) Hırvatistan</p>	<p>Finansal okuryazarlığın bir alt unsuru olarak değerlendirildiği vergi okuryazarlığına, yönelik girişimlerin, tanıtımların vergi ahlakı, vergi uyumu ve vergi sisteminin karmaşıklığı gibi sorunlara çözüm olabileceği ifade edilmiştir. Hırvatistan'da genel olarak vergi uyumunu sağlamada cezai müeyyidelerin kullanıldığını, bunun yerine eğitim ve vergi okuryazarlığı projeleri ile vergi okuryazarlığının artırılması gerektiğini, bu sayede vergi ahlakı ve vergiye uyumun sağlanması gerektiği ortaya konmuştur.</p>
<p>Nichita, (2015)</p>	<p>Vergiye karşı tutum ve davranışlarda vergi okuryazarlığının etkisi olup olmadığı sorusundan hareketle ortaya konulan teorik çalışma da gelişmiş toplumlarda vergi, harcama, bütçe vb. maliye politikasına yönelik konularda temel bilgiye sahip bireylerin, gelirlerini doğru ve dürüst bir biçimde beyan etme yönünde istekliliklerinin artacağı ifade edilmiştir.</p>
<p>Yardımcıoğlu vd., (2014), Kahramanmaraş İli Mükellefler</p>	<p>Vergi okuryazarlık oranının, meslek gruplarına göre, yaş ve çalışma yıllarına göre önemli farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.</p>
<p>Bhushan ve Medury, (2013) Hindistan, Maaşlı Çalışanlar</p>	<p>Katılımcıların toplam vergi okuryazarlığı düzeyinin, çok yüksek olmadığı, vergi okuryazarlık düzeyinin, cinsiyet, yaş, eğitim, gelir, istihdam niteliği ve çalışma alanı faktörlerinden etkilenirken, coğrafi bölge faktöründen etkilenmediği ortaya konulmuştur.</p>
<p>Madi vd., (2010) Malezya Sabah ve Sarawak Şehri Çalışanlar</p>	<p>Sarawak şehrinde yaşayanların, Sabah şehrinde yaşayanlara göre Bireysel Mükellefiyet Sistemi (SAS) üzerinden kendi vergilerinin nasıl hesaplanıp, doldurulacağını daha iyi bildiği tespit edilmiştir.</p>

Abdul Latiff, vd., (2005) Malezya	Çalışmada mükelleflerinin bağımsız bir biçimde vergi beyannamesi doldurabilme, vergi oranlarını bilme ve beyanname doldurulurken yapılan hatalar da dikkate alınarak vergi okuryazarlığı konusunda bireysel yeteneklerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak mükelleflerinin %60'ının vergi okuryazarı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yetkililerin bunu daha da artırmak ve işlevsel hale getirmeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
--	---

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmada programlarında yoğun bir biçimde vergi konularını ele alan maliye eğitiminin, vergi okuryazarlığı üzerine etkisi araştırılması hedeflenmiştir. Araştırmanın evreni maliye bölümlerinde eğitim alan tüm öğrenciler iken örneklem olarak Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde öğrenim gören İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü öğrencileri seçilmiştir ve bu öğrencilere yönelik anket çalışması uygulanmıştır. Bu kapsamda maliye bölümü öğrencilerine 23 önermeden² oluşan bir anket sunulurken, toplamda 218 adet anket çalışması uygulanmıştır. Anket çalışması, daha önce belirlenmiş bir sıralamada ve yapıda oluşturulan sorulara, cevaplayıcıların karşılık vermesiyle, veri elde etme yöntemi olarak tanımlanabilir (Altunışık vd., 2010: 78). Anketler SPSS programı aracılığıyla çözümlenmiş, sonuçlar frekans analizi yardımıyla yorumlanmıştır.

5. ANALİZ BULGULARI VE YORUMLANMASI

Bu çalışmada Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü öğrencilerine yönelik yapılan anket çalışmasında; öğrenciler ile ilgili demografik özellikler (cinsiyet, sınıf, öğrenim türü, akademik başarı ve gelir seviyesi) vergi okuryazarlığı seviyesini saptamaya yönelik sorular yer almaktadır. Ayrıca vergi ile ilgili bazı kavramlar ile vergi sistemine yönelik sorular sorulmuş ve analiz edilerek yorumlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmada cinsiyet ve öğrenim türüne göre ayrımlar kapsamındaki ikili karşılaştırmaların bulunduğu tablolar Bağımsız Gruplar t-Testi (Independent t-Test) yapılarak analiz edilmiştir. Yine araştırmadaki akademik başarı, sınıf düzeyi ve aylık gelir miktarı kapsamında gruplar arasındaki karşılaştırmaların bulunduğu tablolar Tek Faktörlü Varyans Analizi (One Way Anova Testi) yapılarak analiz edilmiştir.

Ampirik araştırmanın ilk adımını anket sorularının güvenilir olup olmadığını ölçmek için güvenilirlik analizi oluşturmaktadır. Araştırmada, güvenilirlik analizini, katılımcıların demografik özellikleri ve sorulara verdikleri yanıtlara ilişkin tanımlayıcı istatistikler (frekans analizi ve yüzdelik

² Oluşturulan ölçek ve hazırlanan sorular, teorik temeller ve literatürde yer alan çalışmalar dikkate alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

dağılımlar) takip etmektedir. Frekans analizinden sonra ise görüşler *Bağımsız Gruplar Testi (Independent T-Test)*, *Tek Faktörlü Varyans Analizi (One Way Anova Test)* ve *Tek Örneklem T Testi (One Sample T-Test)* ile test edilmiştir.

5.1. Güvenirlilik Analizi

Güvenirlilik analizi, herhangi bir konuda örnekleme oluşturan birimler üzerinden veri toplamak amacı ile geliştirilen ölçme aracını oluşturan ifadelerin (yargı, önerme, soru vb.) kendi aralarında tutarlılık gösterip göstermediğini test etmek amacı ile kullanılır. Güvenirlilik analizi kapsamında çeşitli yöntemler kullanılmakla beraber bu araştırmada, kullanılan analizlerin içinde yaygın olarak kullanılan Alpha (Cronbach) Testi uygulanmıştır. Lee J. Cronbach (1951) tarafından geliştirilen Alfa Testi güvenirlilik katsayısı, 0 ile 1 aralığında yer almakta ve 1'e yaklaştıkça araştırmanın güvenirliliği artmakta 0'a yaklaştıkça azalmaktadır (Tavakol ve Dennick, 2011: 53).

Çalışmada istatistiksel analizlere geçmeden önce ankette yer alan soruların içsel tutarlılığını saptamak amacıyla Cronbach Alpha güvenirlilik analizi yapılmıştır. Bu araştırmada Cronbach Alpha Katsayısı 0.904 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan katsayı sosyal bilimler açısından yeterli düzeyde olup sınıflandırmada yüksek derecede güvenilir kısımda yer almaktadır.

5.2. Demografik Özellikler

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin dağılım Tablo 2'de verilmiştir. Katılımcıların demografik değişkenlerine ilişkin dağılımlar cinsiyet, sınıf, katılımcıların öğrenim türüne göre dağılımı, katılımcıların akademik başarılarına göre dağılımı ve katılımcıların aylık gelirleri değişkenlerinden oluşmaktadır.

Tablo 2. Demografik Değişkenler

Tür	Demografik Değişkenler	Frekans	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	136	62,4
	Erkek	82	37,6
Sınıf	1.Sınıf	52	23,9
	2.Sınıf	48	22,0
	3.Sınıf	55	25,2
	4.Sınıf	63	28,9
Öğrenim Türü	1.Öğretim	129	59,2
	2.Öğretim	89	40,8
Akademik Başarı	2 altında	65	29,8
	2,01-2,50 arası	96	44,0
	2,51-3,0 arası	46	21,1
	3,01-3,50 arası	11	5,0

	3,51 üstü	0	0,0
Aylık Gelir	500 TL altı	82	37,6
	501- 1000 TL arası	106	48,6
	1001- 1500 TL arası	19	8,7
	1501 TL üstü	11	5,0
	TOPLAM	218	100,0

Çalışmada erkekler 82 kişi ile yüzde 37,6'lık bir oranı, kadınlar ise 136 kişi ile yüzde 62,4'lük bir oranı oluşturmaktadır. Kadınların erkeklere oranla biraz fazla olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin birinci sınıfları 52 kişi ile yüzde 23,9'luk, ikinci sınıfları 48 kişi ile yüzde 22'lik, üçüncü sınıfları 55 kişi ile yüzde 25,2'lik ve dördüncü sınıfları 63 kişi ile yüzde 28,9'lük kısmını oluşturmaktadır. Öğrenim türünde yüzde 59,2 gibi önemli bir kısmı örgün öğretimden oluşmakta iken yüzde 40,8'lik kısmı ikinci öğretimden oluşmaktadır. Akademik başarı durumunda ise öğrencilerin 65 kişi ile yüzde 29,8'lik kısmının ortalamasının 2'nin altında iken diğer bir oran olan 96 kişi ile yüzde 44'lük kısmının ortalaması 2,01 ile 2,50 arasındadır. Öğrencilerden ortalaması 2,51 ile 3,00 arasında olanlar 46 kişi ile yüzde 21,1'lik bir paya sahip olurken 3,01 ve üzeri bir ortalamaya sahip olanlar 11 kişi ile yüzde 5'lik bir kısımdır. Demografik sorulardan sonuncusu olan aylık gelir seviyesi ile ilgili soruyu cevaplayanların yüzde 37,6'sı 500 TL altı, yüzde 48,6'sı 501-1000 TL, yüzde 8,7'si 1001-1500 TL aralığında bir gelire sahip olduğunu belirtmiştir. 1501 TL ve üstü gelire sahip olanlar ise toplamın sadece yüzde 5'ini teşkil etmektedir.

5.3.Tanımlayıcı İstatistikler

Bu kısımda katılımcıların sorulan sorulara verdikleri yanıtlara ilişkin bazı tanımlayıcı istatistikler verilmektedir. Bu bağlamda katılımcıların görüşlerini ifade etmeleri istenen sorular EK 1'de yer almaktadır. Katılımcıların ifade ettikleri görüşlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler ve tek örneklem t testi sonuçları Tablo 3'de yer almaktadır. Tablo 3 incelendiğinde aritmetik ortalamanın en yüksek 4,69 değeri ile üçüncü soruya ve en düşük 3,18 değeri ile on sekizinci soruya ait olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Tanımlayıcı İstatistikler ve Frekanslar

Soru No	N	Ortalama	Standart Sapma	FREKANSLAR(%)					t- değeri	Sig.
				(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
S1	218	4,51	,922	%2,8	%2,8	%5,0	%19,7	%69,7	24,167	,000
S2	218	4,55	,731	%0,9	%1,8	%3,2	%29,4	%64,7	31,318	,000
S3	218	4,69	,680	%0,9	%0,9	%4,1	%16,1	%78,0	36,740	,000
S4	218	4,54	,706	%0,9	%0,5	%5,5	%29,8	%63,3	32,238	,000
S5	218	4,24	1,012	%3,7	%2,3	%12,8	%28,4	%52,8	18,142	,000
S6	218	3,94	,954	%1,8	%6,4	%17,9	%43,1	%30,7	14,631	,000

S7	218	4,00	,918	%2,3	%3,7	%17,4	%45,4	%31,2	16,004	,000
S8	218	3,55	1,034	%4,6	%11,0	%25,2	%43,1	%16,1	7,861	,000
S9	218	4,00	,903	%1,8	%4,1	%17,4	%45,9	%30,7	16,273	,000
S10	218	3,58	,953	%2,8	%9,2	%30,7	%41,7	%15,6	9,027	,000
S11	218	4,44	,755	%0,9	%0,9	%7,8	%34,4	%56,0	28,089	,000
S12	218	3,67	1,034	%2,8	%11,5	%23,9	%39,4	%22,5	9,631	,000
S13	218	3,71	1,004	%1,8	%11,9	%24,8	%39,0	%23,4	10,455	,000
S14	218	3,47	1,003	%2,3	%16,1	%28,9	%38,1	%14,7	6,888	,000
S15	218	3,95	,889	%1,4	%6,0	%15,6	%50,0	%27,1	15,845	,000
S16	218	3,66	,914	%2,3	%8,7	%24,8	%49,5	%14,7	10,599	,000
S17	218	3,84	,839	%0,9	%4,6	%24,8	%48,6	%21,1	14,856	,000
S18	218	3,18	1,216	%9,6	%22,9	%21,1	%32,1	%14,2	2,229	,027
S19	218	3,79	,847	%0,0	%8,3	%23,4	%49,1	%19,3	13,832	,000
S20	218	3,89	,852	%1,8	%4,1	%18,8	%53,7	%21,6	15,430	,000
S21	218	3,76	1,006	%2,8	%9,6	%19,7	%44,5	%23,4	11,176	,000
S22	218	3,46	1,030	%4,1	%13,3	%29,8	%38,1	%14,7	6,577	,000
S23	218	3,64	1,043	%5,5	%7,3	%23,4	%45,0	%18,8	9,091	,000

Not: Frekanslar: 1. Hiç Bilmiyorum, 2. Bilmiyorum, 3. Kararsızım, 4. Biliyorum, 5. Çok İyi Biliyorum. $H_0: \mu = 3$ ve $H_1: \mu \neq 3$

Katılımcıların verdikleri yanıtların ne yönde olduğunu saptamak için tek örneklem t testi uygulanmıştır. Tek örneklem t testiyle, grup ortalamasına ilişkin belirlenen bir değer ile grup ortalaması karşılaştırılarak, belirli bir anlamlılık düzeyinde test edilir (Ak, 2010: 79). Bu bağlamda 0,05 anlamlılık düzeyinde t test değeri 3 olarak belirlenmiştir. Buna göre katılımcıların verdikleri yanıtların ne yönde olduğu olumlu veya olumsuz olmak üzere ortaya koyulabilecektir.

Test değeri olarak verilen 3 değerinin hangi sorularda kabul edilebilir olduğu yukarıdaki tabloda verilmiştir. Buradan test değerinin tüm sorular için H_0 hipotezinin reddedildiği yorumu yapılabilir. Bu çerçevede tek örneklem t testi sonucunda öğrencilerin temel düzeyde bilgi sahibi oldukları ortalama değer olarak belirlenen kararsızım seçeneğinin üzerinde kaldıkları ve biliyorum ile çok iyi biliyorum seçeneklerinin ağırlıklı olarak işaretlendiği sonucuna ulaşılabilmektedir.

Tablo 3'den çıkan sonuçlara göre katılımcıların büyük çoğunluğunun 1. 2. 3. ve 4. sorulara çok iyi biliyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buradan hareketle verginin alınış amacının, zorunlu bir ödeme olduğunun ve devletin egemenlik gücüne dayanarak alındığı gibi vergiye yönelik temel kavramsal konuların çok iyi bilindiği yorumu yapılabilir. Bilinme oranları yüksek olan soruların 15. 16. 17. ve 19. sorular olduğu görülmektedir. Katılımcıların yöneltilen bu soruları genelde biliyorum cevabını verdikleri göze çarpmaktadır. Buradan hareketle harcama üzerinden alınan vergilere, vergilerin ne zaman ödeneceği, ödeme biçimi ve yerleri ile vergiye ilişkin indirim, istisna ve muafiyet kavramlarına genel olarak hâkim olunduğu yorumu yapılabilir.

Diğer yandan katılımcıların yüzde 9,6'sı 18. soruya hiç bilmiyorum cevabını vermiştir. Katılımcıların vergi beyannamesinin doldurulması konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları yorumu yapılabilir.

6. GRUPLAR ARASI KARŞILAŞTIRMA

Araştırmada cinsiyet ve öğrenim türüne göre ayrımlar kapsamındaki ikili karşılaştırmaların bulunduğu tablolar Bağımsız Gruplar t-Testi (Independent t-Test) yapılarak analiz edilmiştir. Yine araştırmadaki akademik başarı, sınıf düzeyi ve gelir değişkenleri kapsamında gruplar arasındaki karşılaştırmaların bulunduğu tablolar Tek Faktörlü Varyans Analizi (One Way Anova Testi) yapılarak analiz edilmiştir.

6.1. Öğrencilerin Cinsiyet Ayrımı ve Öğrenim Türleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Tablo 4. Cinsiyete göre Ortalamalar, Standart Sapma ve Standart Hatalar

Cinsiyet	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
Kadın	136	3,8974	,51766	,04439
Erkek	82	3,9480	,57427	,06342

Araştırmada ankete katılan kız ve erkek öğrencilerin bulunduğu değişkenler arasında, alınan eğitimin aynı olması dolayısıyla ciddi düzeyde anlamlı bir farklılık beklenmemektedir. Kadınların vergi okuryazarlığı ortalaması 3.89 iken erkeklerin vergi okuryazarlığı ortalaması ise 3.94 olarak bulunmuştur. Test sonucu cinsiyete göre %5 anlamlılık düzeyinde vergi okuryazarlığı açısından anlamlı bir fark bulunmadığını ortaya çıkarmıştır. (sig:0.379)

Tablo 5. Öğrenim Türüne göre Ortalamalar, Standart Sapma ve Standart Hatalar

Öğrenim Türü	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
Örgün/Normal	129	3,8632	,55114	,04853
İkinci Öğretim	89	3,9936	,51392	,05448

Yine ankete katılan 1. ve 2. öğretim öğrencilerinin bulunduğu değişkenler arasında, alınan eğitimin aynı olması dolayısıyla ciddi düzeyde anlamlı bir farklılık beklenmemektedir. Veri setinin normal dağılması nedeniyle yine parametrik test tercih edilmiştir. Örgün öğrenimlerin vergi okuryazarlığı ortalaması 3.86 iken ikinci öğrenimlerin vergi okuryazarlığı ortalaması 3.99 olarak bulunmuştur. Çalışmada beklenen yönde gruplar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. (sig:0.961)

6.2. Öğrencilerin Sınıf Düzeyleri Kapsamında Değerlendirilmesi

Cinsiyet ve öğrenim türü değişkeninden sonra verilen cevaplar üzerinde etkisi araştırılan diğer değişken sınıf düzeyi değişkenidir. Bu bağlamda katılımcıların 52'si 1.sınıf, 48'i 2.sınıf, 55'i 3.sınıf ve 63'ü 4.sınıf öğrencileri olmuştur. Veri setinin normal dağılması nedeniyle parametrik test olan One Way Anova tercih edilmiştir. Sınıf düzeyleri arasında ortalama, standart sapma ve standart hatalar aşağıda verilmiştir.

Tablo 6. Sınıf Düzeyine göre Ortalamalar, Standart Sapma ve Standart Hatalar

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
1. Sınıf	52	3,6371	,68917	,09557
2. Sınıf	48	3,8759	,36739	,05303
3. Sınıf	55	3,9091	,39133	,05277
4. Sınıf	63	4,1843	,50042	,06305

İlk olarak ankete katılan öğrencilerin sınıf değişkeni açısından, vergi okuryazarlığı anlamında bilgi düzeylerini belirleyen analiz bulgularına yer verilmiştir. Neredeyse her soruda $P < 0,05$ anlamlılık düzeyi yakalanmıştır. Aralarında anlamlı farkların bulunduğu bu sorular EK 2'de verilmiştir. Buradan hareketle öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça vergi okuryazarlığın da arttığı yorumu yapılabilir.

6.3. Öğrencilerin Akademik Başarı Ayrımı Kapsamında Değerlendirilmesi

Akademik başarı değişkeni; 2,00 altında, 2,00-2,50 arasında, 2,51-3,00 Arasında, 3,01-3,50 arasında, 3,50 üzerinde olmak üzere beş gruba sahip olması nedeniyle değişkenin etkisini incelemek amacıyla tek faktörlü varyans analizinden (One-Way ANOVA) yararlanılmış ve elde edilen sonuçlar ile tablolar oluşturulmuştur.

Tablo 7. Akademik Başarı Düzeyine göre Ortalamalar, Standart Sapma ve Standart Hatalar

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
2 altında	65	3,7130	,61111	,07580
2,01-2,50 arası	96	3,9053	,50306	,05134
2,51-3,0 arası	46	4,1304	,40174	,05923
3,01-3,50 arası	11	4,3202	,34852	,10508

3,51 üstü	0	0,0		
-----------	---	-----	--	--

Anova testi sonucunda gruplar arasında farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değerleri incelendiğinde bazı sorular için P(Sig.2-tailed) değerlerinin 0,05’den küçük olduğu görülmektedir. Bu ise farklı görüşlerin araştırıldığı ilgili ifadelere katılımcıların verdikleri cevapların akademik başarıya göre farklılık göstermekte olduğu anlamını taşımaktadır. Yani 0,05 anlamlılık düzeyinde $P < 0,05$ olduğu için gruplar arasında bazı görüşlerde anlamlı fark bulunmaktadır. Akademik başarı düzeyine göre aralarında anlamlı farklar bulunan sorular EK 3’de verilmiştir.

6.4. Öğrencilerin Aylık Gelir Miktarları Kapsamında Değerlendirilmesi

Burada katılımcılar aylık gelir miktarlarına göre bir ayrıma tabi tutulmuşlardır. Katılımcılardan 82’sinin aylık geliri 500 TL’nin altındayken, 106’sının 501-1000 TL arası, 19’unun 1001-1500 TL arası ve sonraki 11’inin ise aylık geliri 1501 TL’nin üzerindedir. . Veri setinin normal dağılması nedeniyle parametrik test olan One Way Anova tercih edilmiştir. Aylık gelir miktarlarına ait ortalama, standart sapma ve standart hatalar aşağıda verilmiştir.

Tablo 8. Aylık Gelir Miktarına göre Ortalamalar, Standart Sapma ve Standart Hatalar

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
500 TL Altı	82	3,9024	,55358	,06113
501- 1000 TL Arası	106	3,8728	,50404	,04896
1001- 1500 TL Arası	19	3,9405	,46877	,10754
1501 TL Üstü	11	4,3992	,69097	,20833

Katılımcıların elde ettikleri aylık gelirleri ile vergi okuryazarlıklarının karşılaştırılmasında yedi soru dışında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. $P < 0,05$ anlamlılık düzeyini yakalayan bu yedi soru aşağıda EK 4’de verilmiştir.

7. SONUÇ

Ekonomik birimlerin gelirinin nasıl vergilendirildiğini, ödemesi gereken verginin nasıl belirlendiğini, nasıl beyanname vermesi gerektiği vs. gibi vergiyi oluşturan unsurlar hakkında bir takım bilgi ve beceriye sahip olması vergi okuryazarlığı olarak tanımlanmaktadır. Kamu kesiminin en önemli gelir kaynağı olan vergiler konusunda mükelleflerin ve ileride mükellef olabilecek bireylerin vergi bilinç, ahlak ve kültür düzeylerinin artmasında eğitim büyük rol oynamaktadır.

Çalışma da vergi kavramı, mevzuatı ve uygulamalarına yönelik eğitimin yoğun bir biçimde uygulandığı maliye programının vergi okuryazarlık düzeyi üzerine etkileri araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla Abant İzzet Baysal Üniversitesinde öğrenim gören İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü öğrencilerine yönelik anket çalışması uygulanmıştır. Bu kapsamda maliye bölümü öğrencilerine 23 önermeden oluşan bir anket sunulmuş, toplamda 218 adet anket çalışması uygulanmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre ilk olarak katılımcıların verdikleri yanıtların ne yönde olduğunu saptamak için tek örneklem t testi uygulanmıştır. Katılımcıların verdikleri yanıtların ortalamasının 3,92 olduğu bu rakamın vergi okuryazarlığı açısından iyi sayılabilecek bir seviye olduğu ifade edilebilir. Test değeri olarak verilen 3 değerinin 1. 2. 3. ve 4. sorulara çok iyi düzeyde olduğu, buradan hareketle vergiye yönelik kavramsal çerçevenin çok iyi düzeyde bilindiği ifade edilebilir. Diğer önermelere verilen cevaplar incelendiğinde hepsinin ortalamasının üstünde olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda vergilerin türleri, vergilerin ne zaman ödeneceği, ödeme biçimi ve yerleri ile vergiye ilişkin indirim, istisna ve muafiyetlerin neler olduğu konusunda ki okuryazarlık düzeyi iyi sayılacak bir düzeydedir. Sadece uygulamaya yönelik olan vergi beyannamesinin doldurulması konusunda okuryazarlık düzeyi diğer önermelere oranla daha düşük ortalamasının biraz üzerinde olduğu yorumu yapılabilir.

Gruplar arası karşılaştırma yapıldığında ise cinsiyet ve öğrenim türü açısından, ikili karşılaştırmalar Bağımsız Gruplar t-Testi (Independent t-Test) yapılarak analiz edilmiştir ve beklenen yönde gruplar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Yine araştırmadaki ikiden fazla olan gruplar arasındaki karşılaştırmalar Tek Faktörlü Varyans Analizi (One Way Anova Testi) yapılarak analiz edilmiştir. Anova testi sonucunda bazı gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre sınıf düzeyi ve akademik başarı düzeyi arttıkça vergi okuryazarlık düzeyinin arttığı ortaya çıkmaktadır. Gelir düzeyi farklılıkları kapsamında gruplar arası karşılaştırma sonuçlarına göre de diğer gruplar kadar olmasa da belirli sayıda soruda az da olsa anlamlı farklılıklar izlenmiştir.

Sonuç olarak İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesinde verilen maliye eğitimi sonucu vergi okuryazarlık düzeyinin arttığı, bireylerin ilerleyen süreçlerde gerek bir mükellef olarak, gerekse danışmanlık vs. gibi mali konularda, karar alırken gerek bireysel gerekse toplumsal açıdan rasyonel kararlar alabilecek seviyeye ulaşabildiği görülmektedir. Bireylerin vergi okuryazarlık düzeyinin artması vergi bilinci, vergi ahlakı ve bunları bağlı olarak da vergi kültürünün oluşmasında büyük önem arz etmektedir. Ayrıca bireylerin vergi ve vergiye yönelik konularda yeterli düzeyde bilgi sahibi olması, demokratik toplumlarda karar verme süreçlerinde aktif bir rol alabilmesi ve pozitif katkılar sunabilmesi adına büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede gerek üniversitelerde farklı fakülte ve bölümlerde gerekse diğer eğitim düzeylerinde hayatımızın bir parçası olan vergiye yönelik temel düzeyde dersler verilmesi bir bütün olarak toplum açısından fayda sağlayabilecektir.

KAYNAKÇA

- Abdul Latiff, A.R., Bany-Arifin, A.N., Omar, M. R. C. ve Harjito, D. A. (2005) “Tax Literacy Rate Among Taxpayers: Evidence From Malaysia”, *Jurnal Akuntansi Dan Auditing Indonesia*, 9(1): 1-10.
- Ak, B. (2010) “Hipotez Testi”, SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri içinde. Der: Şeref Kalaycı, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Altunışık, R., Bayraktaroğlu, S., Coşkun, R. ve Yıldırım, E. (2010) “Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri”, Sakarya.
- Aşıcı, M. (2009) “Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık”, *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(17): 9-26.
- Bardai, B. (1992) “Tax Illiteracy in Malaysia: Problems Solutions”, *Journal of Accamadia*, 2(2): 7-31.
- Bhushan, P. ve Medury, Y. (2013) “Determining Tax Literacy of Salaried Individuals - An Empirical Analysis”, *IOSR Journal of Business and Management*, 10(6): 76-80.
- Chardon, T., Zwaan, L., Palm, C. ve Liu, Y. (2016) “University Students and Tax Literacy: Opportunities and Lessons for Tax Teaching”, *Journal of the Australasian Tax Teachers Association*, 11(1): 85-102.
- Cronbach, L. J. (1951) “Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests”, *Psychometrika*, 16(3): 297-334.
- Cvrilje, D. (2015) “Tax Literacy as An Instrument of Combating and Overcoming Tax System Complexity, Low Tax Morale and Tax Non-Compliance”, *The Macrotheme Review*, 4(3): 156-167.
- Fallan, L. (1999) “Gender, Exposure to Tax Knowledge and Attitudes Toward Taxation: An Experimental Approach”, *Journal of Business Ethics*, 18(2): 173-184.
- Gerek, S. ve Kurt, A.A. (2011) “Ekonomi Okuryazarlığı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”, *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(1): 59-73.
- Güneş, F. (1994) “Okur-Yazarlık Kavramı ve Düzeyleri”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 27(2): 499-507.
- Kamaluddin, A. ve Madi, N. (2005) “Tax Literacy and Tax Awareness of Salaried Individuals in Sabah and Sarawak”, *National Accounting Research Journal*, 3(1): 71-89.
- Krishnasamy, K. J. ve Subramanian, P. (2017) “Tax Literacy and its Impact on the Individual Taxpayers with Reference to Indian Tax Payers”, *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*, Special Issue 13: 355-363.

- Madi, N., Amrizah, K., Tamoi, J., Muliati, B.A.I., Aizimah, B.A.S. ve Kamaruzaman, J. (2010) “Tax Literacy among Employees: Sabah and Sarawak’s Perspective”, *International Journal of Economics and Finance*, 2(1): 218-223.
- Nichita, R.A. (2015) “Is Tax Literacy Impacting on Tax Behaviour?”, 2nd International Conference of the NORD events, “Collaboration in Complex Systems”, Sibiu.
- Remund, D. L. (2010) “Financial Literacy Explicated: The Case for A Clearer Definition in an Increasingly Complex Economy”, *The Journal Of Consumer Affairs*, 44(2): 276-295.
- Siddiq A. ve Acharya, G. (2017) “Tax Literacy among Salaried Individuals-An Empirical Study in Dakshina Kannada District of Karnataka”, https://www.researchgate.net/publication/321973578_Tax_Literacy_among_Salaried_Individuals-An_Empirical_Study_in_Dakshina_Kannada_District_of_Karnataka, (17.05.2018).
- Tavakol, M. ve Reg, D. (2011) “Making Sense of Cronbach’s Alpha”, *International Journal of Medical Education*, 2: 53-55.
- TDK (2018) Türk Dil Kurumu (TDK), <http://www.tdk.gov.tr/>, (17.05.2018).
- Yardımcıoğlu, M., Akpınar, Y. ve Günay, Y. (2014) “Vergi Okuryazarlığı ve Vergisel Farkındalık: Kahramanmaraş Araştırması”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2): 95-119.

EKLER

Ek 1. Anket Soruları

Soru No	ANKET SORULARI	(1)Hiç Bilmiyorum	(2)Bilmiyorum	(3)Karasızım	(4)Biliyorum	(5)Çok İyi Biliyorum
1.	Verginin karşılıksız olarak alındığını					
2.	Verginin hem mali hem mali olmayan amaçla alındığını					
3.	Verginin devletin egemenlik gücüne dayanan zorunlu bir ödeme					
4.	Verginin nakdi olarak ödenen parasal bir değer olduğunu					
5.	Vergilerin kişilerin mali gücüne göre alındığını					
6.	Türk Vergi Sistemi’nde yer alan vergilerin türlerini					
7.	Vergilerin hangi kaynaktan alındığı					
8.	Alınan vergilerin nasıl kullanıldığını					
9.	Hangi kazançların vergiye tabi olduğunu					
10.	Türk Vergi Sistemi’nin genel yapısını					

11.	Vergive ilişkin teknik terimleri (tarh, tahakkuk, tahsil vb.)				
12.	Türk Vergi Sistemi'nde uygulanan vergi oranlarını				
13.	Gelir üzerinden alınan vergilerin hangi kazanc ve iratlardan				
14.	Servet üzerinden alınan vergilerin hangi değerlerden oluştuğunu				
15.	Harcama üzerinden alınan vergilerin hangi mal ve hizmetlerden				
16.	Türk Vergi Sistemi'nde vergilerin ne zaman ödeneceği				
17.	Vergilerin ödeme biçimi ve verlerini				
18.	Vergi bevannamesinin doldurulmasını				
19.	Vergide olabilecek indirim, istisna ve muafiyetlerin neler olduğunu				
20.	Vergi ödenmediğinde karşılılabilecek ceza vb. yaptırımları				
21.	Vergivi zamanında, tam ve düzenli ödemenin avantajlarını				
22.	Vergi konusunda herhangi bir sorunla karşılaşıldığında yapılması gerekenleri(mükellef haklarını)				
23.	Eğer bir mükellef olacak olsam vergiye yönelik maddi ve şekli ödevleri				

Ek 2. Varyans Analizi Sonuçları (Sınıf Düzeyi Kapsamında)

Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
S1	1	2	-.647*	.177	.002	S7	1	4	-.699*	.166	.000
		3	-.690*	.171	.000						
		4	-.600*	.166	.002						
Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
S2	1	2	-.638*	.139	.000	S9	1	3	-.495*	.165	.016
		3	-.537*	.135	.001			4	-.817*	.159	.000
		4	-.418*	.131	.009			2	-.642*	.163	.001
Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
S3	1	2	-.546*	.130	.000	S10	1	3	-.570*	.169	.005
		3	-.565*	.125	.000			4	-.852*	.164	.000
		4	-.422*	.121	.003			2	-.657*	.172	.001
Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.

S4	1	2	-.458*	.138	.006	S11	1	2	-.662*	.140	.000
		3	-.441*	.133	.006			3	-.512*	.136	.001
								4	-.756*	.131	.000
Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
S5	1	2	-.615*	.199	.012	S12	4	1	.905*	.184	.000
								2	.695*	.188	.002
								3	.520*	.181	.023
Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
S6	1	3	-.753*	.163	.000	S13	2	3	-.753*	.179	.000
		4	-.909*	.158	.000			4	-1.202*	.173	.000
							1	.824*	.169	.000	
	2	3	-.877*	.167	.000		4	.449*	.167	.038	
		4	-1.033*	.162	.000						
Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.

Ek 2. Varyans Analizi Sonuçları (Sınıf Düzeyi Kapsamında)

Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
S14	2	1	-.606*	.190	.009	S19	1	2	-.643*	.163	.001
		3	-.670*	.187	.002			4	-.523*	.152	.004
		4	-.966*	.182	.000						
Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
S16	1	2	-.484*	.168	.022	S20	2	3	.486*	.161	.015
		3	-.851*	.162	.000						
		4	-.958*	.157	.000						
	4	2	.474*	.161	.018	1	.460*	.166	.031		
Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
S17	3	2	-.473*	.157	.016	S21	1	2	-.619*	.197	.010
		4	-.663*	.147	.000			4	-.498*	.185	.038

	4	1	.575*	.149	.001	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.		
Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	S22	3	2	-.794*	.196	.000		
S18	4	1	.665*	.212	.010	Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.		
		2	1.045*	.217	.000			S23	3	4	-.573*	.189	.015
		3	1.130*	.209	.000								

Ek 3. Varyans Analizi Sonuçları (Akademik Başarı Kapsamında)

Soru NO	(I) Akad.Baş	(J) Akad.Baş	Ort. Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.	Soru NO	(I) Akad.Baş	(J) Akad.Baş	Ort. Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
S2	2 altında	2,5-3 arası	-.416*	.138	.015	S10	2 altında	2-2,5 arası	-.384*	.148	.049
S3	2 altında	2,5-3 arası	-.452*	.127	.003			2,5-3 arası	-.661*	.178	.001
S5	2 altında	2,5-3 arası	-.555*	.191	.021			3-3,5 arası	-.860*	.300	.024
		S6	2 altında	2-2,5 arası	-.533*	.144	.001	S11	2 altında	2-2,5 arası	-.403*
2,5-3 arası	-.827*			.172	.000	2,5-3 arası	-.544*			.140	.001
3-3,5 arası	-1.159*			.292	.001	S12	2 altında			2,5-3 arası	-.615*
S7	2 altında	2,5-3 arası	-.671*	.170	.001	S13	2 altında	2-2,5 arası	-.489*	.155	.010
		3-3,5 arası	-.869*	.288	.015			2,5-3 arası	-.773*	.186	.000
S9	2 altında	2-2,5 arası	-.396*	.141	.028	S14	2 altında	3-3,5 arası	-.997*	.320	.011
		2,5-3 arası	-.497*	.170	.020			S16	2 altında	2,5-3 arası	-.538*
		3-3,5 arası	-.778*	.287	.037	2-2,5 arası	2,5-3 arası			-.427*	.160

Ek 4. Varyans Analizi Sonuçları (Aylık Gelir Miktarı Kapsamında)

Bağımlı Değişken	(I) sınıf	(J) sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	Sig.
S12	500 TL altında	1500 TL üstünde	-.894*	.327	.034
S13	500 TL altında	1500 TL üstünde	-.833*	.319	.047

S17	1500 TL üstünde	500 TL altında	.765*	.266	.023
		501-1000 TL arası	.725*	.262	.032
S20	1500 TL üstünde	500 TL altında	.734*	.267	.033
		501-1000 TL arası	.759*	.263	.022
		1001-1500 TL arası	1.163*	.315	.002
S21	501-1000 TL arası	1500 TL üstünde	-.932*	.314	.017
S23	501-1000 TL	1500 TL üstünde	-.955*	.326	.020